

**KAMOLIDDIN BEHZOD NOMIDAGI MILLIY
RASSOMLIK VA DIZAYN INSITUTI**

DIZAYN FAKULTETI

Interyer tarixi fanidan

REFERAT

Mavzu: “Hindiston Arxitekturasini va Interyeri”.

Bajardi : 018-16 guruh 3-kurs talabasi

Saidyusupova M.

O`qituvchi : Dizayn kafedrasini

katta o`qituvchisi Isakova M.

Toshkent – 2018

Reja

1 -Hind uslubi, Osiyo madaniyatining o'ziga xos yo'nalishi sifatida

2 -Joriy tendentsiyalar.

3 -Arxitektura

4 -Interyer.

5 -Ranglar oralig'i.

6- Materiallar

7 -Pol va devorlar.

8- Derazalar

9- Dekor va aksessuarlar.

10 -Xulosa

Hind uslubi, Osiyo madaniyatining o'ziga xos yo'nalishi sifatida

Hindiston dunyodagi eng ekzotik mamlakatlardan biri hisoblanadi. Bu holatda dunyodagi eng obro'li va keng tarqalgan dinlarning ikkitasi yiqilib ketdi. Hind madaniyati boshqa barcha sohalardan juda farq qiladi. Bu uslub nafaqat Hindistonda, balki boshqa Osiyo mamlakatlarida ham tarqaldi.

Tarixiy jihatdan Hind madaniy merosi Hindistonning zamonaviy davlat chegaralaridan tashqariga tarqaldi. Ushbu madaniy hudud «Buyuk Hindiston» deb ataladi. U Markaziy va Janubi-Sharqiy Osiyoda bir qator davlatlarni qamrab oldi. Qadimgi Hindiston madaniyatining rivojlanishi 3 asr davrida yuz berdi. Mil. Av. 6-a. nima «Hindiston» so'zi faqat XIX asrning boshidan foydalanilgan. Ilgari ushbu viloyat "donishmandlar erlari" yoki "Aryanlar mamlakati" deb nomlangan. Hind mintaqasi muhim hududlarni bosib olgan bo'lsa-da, Indus va Ganga daryolar havzalari madaniy rivojlanishning asosiy yo'nalishiga aylandi.

Hindistondagi Toj Maxal

Hindiston tarixi 2 katta davrga bo'linishi mumkin:

Harappa;

Aryan.

Harappa sivilizatsiyasi 2500-1800 yillarda millodda avval Ind vodiysida joylashgan. Harappa o'z tiliga va yozuviga ega edi. Ular, shuningdek, oqilona to'rtburchak shaklga ega va bir vaqtning o'zida suv ta'minoti tizimining eng rivojlangan bir qator yirik shaharlarini qurdilar. Badiiy madaniyatda haykal va muhrlar san'ati sohasida alohida yutuqlar qayd etildi. Shuni e'tiborga loyiqlik, hayvonlarning badiiy shakllari katta detal va inoyat bilan tasvirlangan va insoniy belgilar - aksincha, qo'pol va sxematik edi.

Madaniy yuksalishdan omon qolgan Harappan madaniyati daryolardagi shafqatsiz suv toshqinlari, iqlim o'zgarishi va epidemiyalar tufayli ajralib chiqdi. Harappan tsivilizatsiyasi qulagandan so'ng, Aryan qabilalari Indus va Ganga daryolar vodiysida yashay boshladilar. Dastlab Aryanlar ko'chmanchi bo'lib, lekin Hindistonda yashash qishloq xo'jaligi va chorvachilikka o'tdi. Mahalliy xalqlar bilan mingashib, Aryanlar Hindiston madaniyati rivojlangan madaniyatga ko'plab yangiliklarni olib keldilar.

Shayx Zayid Masjidi

Ulardan biri "Vedalar" edi - diniy so'zlar to'plami, matnlar va sehlr, yangi yashash joyida Aryanlar yaratishning murakkab jarayoni haqida. Sanskrit tilining qadimiy shakli - Vedik tilida yozilgan. Vedalardan tashqari Upanishadlar va Brahmanlar ham yoziladi. Ular asl matnga xos izohlar edi.

Natijada Vedalar Hindistonning keyingi madaniy rivojlanishi uchun asos bo'ldi. Ular qadimgi hindlarning hayotining barcha jihatlarini tasvirlaydi.

Jamiyatni to'rtta varnaga ajratish:

Braxmanlar (ruhoniylar);

Kshatriya (jangchilar);

Vaisya (savdogarlar, hunarmandlar, fermerlar);

Sudras (mahbuslar va qullar).

Keyinchalik verniklar bugungi kunda mavjud bo'lgan ko'plab kastlar bilan to'ldirildi.

Hind madaniyatida din muhim rol o'ynaydi.

Hindistonning birinchi qadimiy diniy harakati Vedizm edi. U tabiat hodisalarini ifodalovchi xudolarning katta panteoni borligini nazarda tutgan. Keyinchalik, 1s. BC Vedizm Brahmanizmga aylandi. Bu kurashda xudolarning ulkan pantheoni - mutlaq va noaniq bir shaxs - Brahman, dunyo yaratuvchisi Brahma, dunyodagi qo'riqchi Vishnu va dunyodagi buzg'unchilar - Shiva bilan almashtirilgan.

(Budda Haykali)

1-chi yarmining ikkinchi yarmida. Brahmanizm hinduizmga aylantirildi, bu sizga deyarli barcha diniy e'tiqodlarni assimilyatsiya qilishga imkon beradi. Ushbu diniy harakat bugungi kungacha Hindistonda eng keng tarqalgan. Hinduizmning asosi - barcha harakatlar uchun intiqom qonunlariga (karma) asosan amalga oshiriladigan soullarning abadiy ko'chirilishi - samsara ta'limoti. Bu harakatning asosiy oyati "Bhagavatgita" - "Mahabharata" ning bir qismi.

(Hindistonda Islom dini)

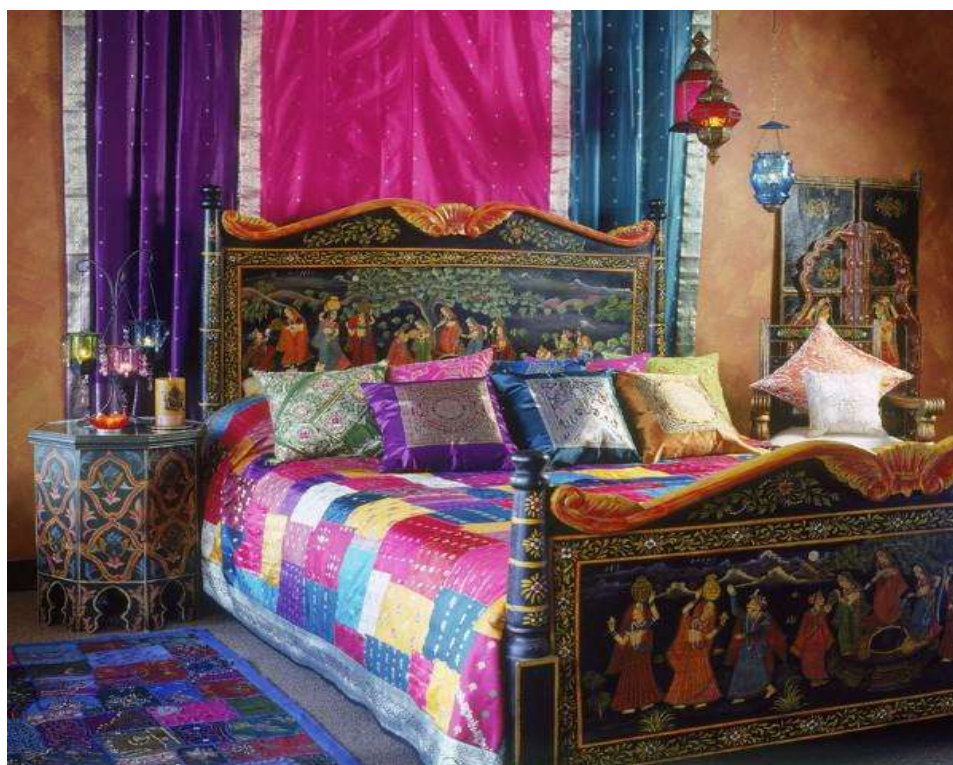
Miloddan avvalgi 4 asrda Hindistonda buddizm rivojlana boshladi, keyinchalik bu dunyo dinlaridan biriga aylandi. Uning yaratuvchisi Sidxardt Gautama, qirq yoshida yorug'likka erishgan va Buddaning nomini olgan. Buddizmning gullab-yashnashi 3 yoshga to'ldi. Miloddan avvalgi 1-asrning o'rtasidan boshlab, nima unga qiziqish yo'qolib ketgan va keyinchalik Hinduizm tomonidan to'xtatilgan va Hindistondan tashqarida rivojlangan. Keyinchalik XVI asrda Hinduizm ichida yangi bir yo'nalish paydo bo'ldi - Sikhizm, kastlarni taqsimlashga qarshi bo'lib, barcha imonlilarning tengligini himoya qiladi.

Shimoliy-G'arbiy Hindistonga kelsak, 9-11 asrlarda. Bu hududlarda arabiy fathlar paytida islomiy e'tiqodning majburiy tatbiqi boshlandi. Bugungi kunda Hindiston Hindistonda ikkinchi eng katta din.

(hind turar-joy binosining interyeri)

Falsafa Hindistonda katta muvaffaqiyatlarga erishdi. Bir qator falsafiy maktablar mavjud edi. Barcha oqimlarning sherning ulushi din bilan bog'liq edi. Eng mashhur joylardan biri yoga maktabidir. Inson psixofiziologiyasining kosmos bilan aloqasi haqidagi fikrga asoslanadi.

1. Katta muvaffaqiyatga erishish falsafasiga qo'shimcha ravishda, qadimgi hindular ham ilm-fanga yetib bordi. Xususan, bu matematika, tibbiyot, astronomiya va tilshunoslik bilan bog'liq.

Joriy tendentsiyalar.

Hind madaniyati eng taniqli va hurmatli insonlardan biridir. Unda paydo bo'lgan diniy harakatlar dunyodagi ko'plab mamlakatlarda rivojlanadi va tan oladilar. Bugungi kunda Hind madaniyatining ta'siri musiqa va kino sohasida namoyon bo'ladi. Hind uslubining yorqin va o'ziga xos xususiyatlari ko'pincha etnik va zamonaviy interyerlarni yaratishda ishlatiladi.

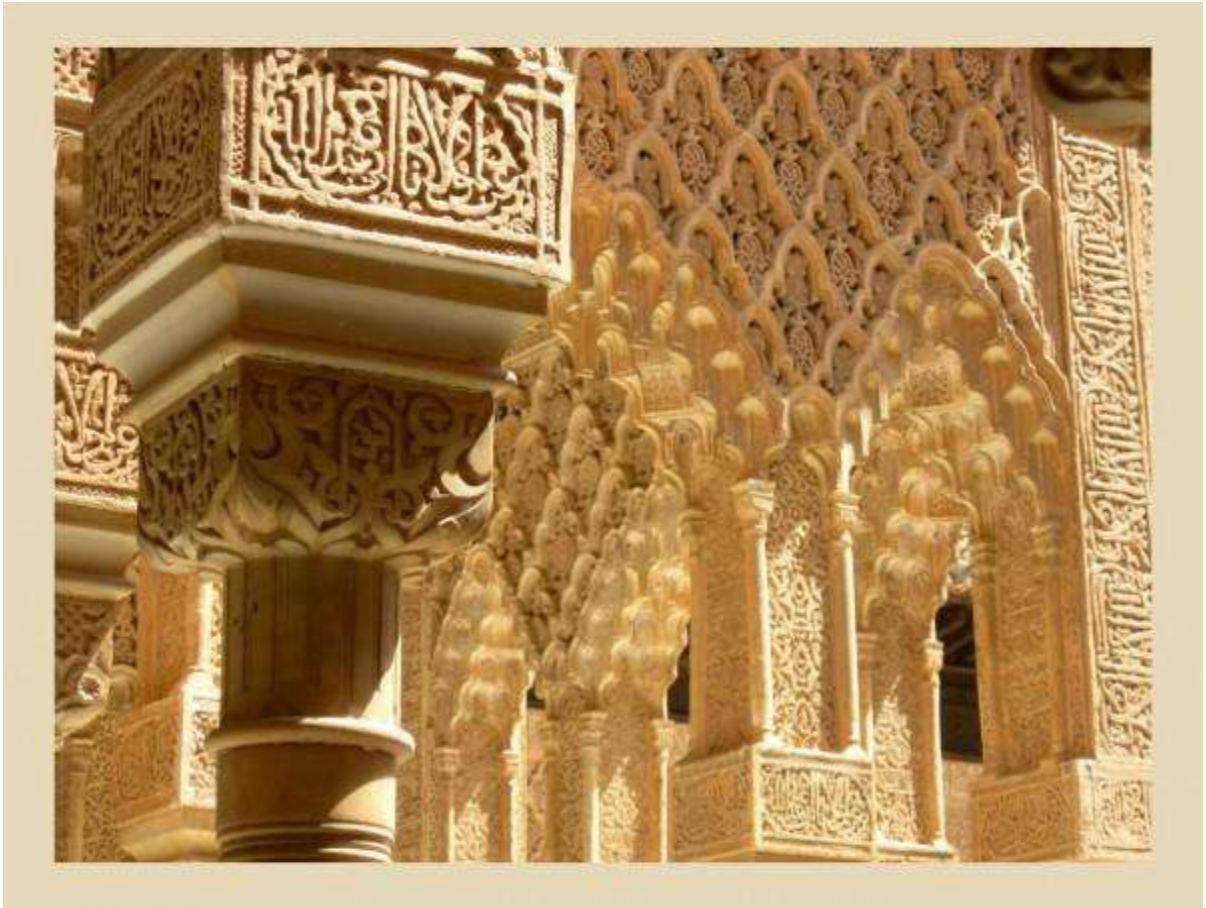

Arxitektura

Mintaqadagi asosiy binolar ma'bad va boshqa marosimlar binolari bor edi. Barcha fuqarolik tuzilmalari tarxga tushib ketdi.

Eng qadimgi hind tuzilmalari Harappan madaniyatiga tegishli bo'lib, mil. Avv. 2500 yillarga to'g'ri keladi. Ular g'isht shahar devorlarini, xususiy uylar va fermer xo'jaliklarini ifodalaydi.

Binolar to'rtburchaklar yoki kvadrat shakliga ega bo'lgan va g'ishtdan qurilgan. Binoning balandligi va o'lchamlari bo'yicha ular to'g'ridan-to'g'ri egasining ijtimoiy mavqeiga bog'liq edi. G'isht, shuningdek, qirg'oqlarni, shahar ko'chalarini, kanalizatsiya va tozalash tizimlarini qurish uchun ham ishlatilgan.

Harappan madaniyati bilan shug'ullanadigan Vedik madaniyati nafaqat mafkuraviy va diniy, balki me'moriy innovatsiyalarni ham keltirib chiqardi. Ushbu davrda bunyod etilgan binolar nafaqat amaliy va chidamlilik, balki tashqi estetika bilan ham ajralib turardi. Binolarning jabhalari haykaltarosh tasvirlar bilan bezatilgan. Shu bilan birga, binolar alohida binolar sifatida emas, balki atrofdagi manzara bilan ham qurilgan. Afsuski, Hindistonda islomiy e'tiqodni majburiy ravishda ekish sababli, Vedik strukturalarining aksariyati yo'qoldi.

Hindistonda buddizm paydo bo'lishi bilan g'or mozorlar va stupalar qurilishi boshlandi. Stupa - Buddaning qoldiqlarini ushlab turadigan qurilish. Birinchi stupalar 3c sanaladi. BC An'anaga ko'ra stupa dairesel asosda joylashgan yarimsharda, zinapoyaga olib boradigan yo'l mavjud bo'lgan joyga o'rnatildi. Yarimferaning tepasida to'rtburchak devor bor edi. Ichkarida muqaddas muqaddas joylar to'g'ridan-to'g'ri joylashtirilgan.

(Hind Arxiteturasi)

Taxminan 6-chi asrda, Brahmanist yana bir bor buddizmni egallas hga kirishganida, Hindiston me'morchiligi yangi turdagi ma'badlar - pagoda bilan to'ldirilgan. Ko'pincha ikki qavatli uy yoki ko'p qavatli minora shaklini oldi. Bunday ibodatxonalarning eng qadimgi namunalaridan biri - Budgayna pagoda. Keyinchalik ibodatxonalar, pagodalar kesilgan piramida ko'rinishida edi. Bunday qurilishlar haykaltaroshlik va yordam elementlari bilan bezatilgan. Braxman ibodatxonalari yaqinida yo'lovchilarni va muqaddas ko'llarni joylashtirishga xizmat qiluvchi ustunli zal va kesmalar mavjud. Hind uylari, shuningdek, Misr tarzi bilan asta-sekin yangi binolarni binoning asosiy qismiga aylantirilgan binoning asl qismiga qo'shib qurilgan

Musulmon davri arxitekturasiga kelsak, o'sha paytlarda ko'plab ibodatxonalar qurilgan - maqbaralar, minoralar, masjidlar. Ular ta'sirli o'lchamga, yuqori narxga va pomidor tugashiga ixtilof qildilar.

Interyer.

Hind indiyining o'ziga xos xususiyati ranglarning yorqinligi va xilma-xilligi va barcha turdagi naqshlarning ko'pligi. Tabiiyki, har qanday narsa - zamin, devorlar, ship, mebel, matolarga tegishlidir. An'anaga ko'ra, hind uylari erkak va ayol yarmiga bo'lingan. Shu bilan birga, ayollarning yarmida sabzavotchilik suratlari hukmron bo'lib, erkaklar yarmida qattiq geometrik naqshlar hukmron edi.

Ranglar oralig'i.

Hind uslubi porloq iliq ranglar bilan ifodalanadi: qizil, terakota, fil suyagi, to'q sariq, qizil, sariq, yashil. Jigarrang, oq, qora, binafsharang, quyuq ko'k, kumush va oltin ham qo'shimcha sifatida ishlatilishi mumkin.

Materiallar

Uy-joylarni bezash uchun materiallar: gulli gul, teak, bambuk, shisha, metall, oltin, kumush, fil
suyagi, bronza, loy, marvarid, jun, ipak, paxta.

Pol va devorlar.

Devorlari an'anaviy ravishda monoxromatik ranglarda bo'yalgan, ba'zida geometrik yoki gulli bezaklar bilan qoplangan. Boy maskanlarda ular mato bilan o'ralgan yoki oyoqli yog'och paneli bilan qoplangan.

Pollar yog'och yoki toshdan bo'lgan.

Derazalar.

Derazalarda arka shaklida bo`lgan. Ular oyoq panjalari yoki panjara bilan yopilgan. Ko'pincha ipak shaffof pardalar bilan bezatilgan.

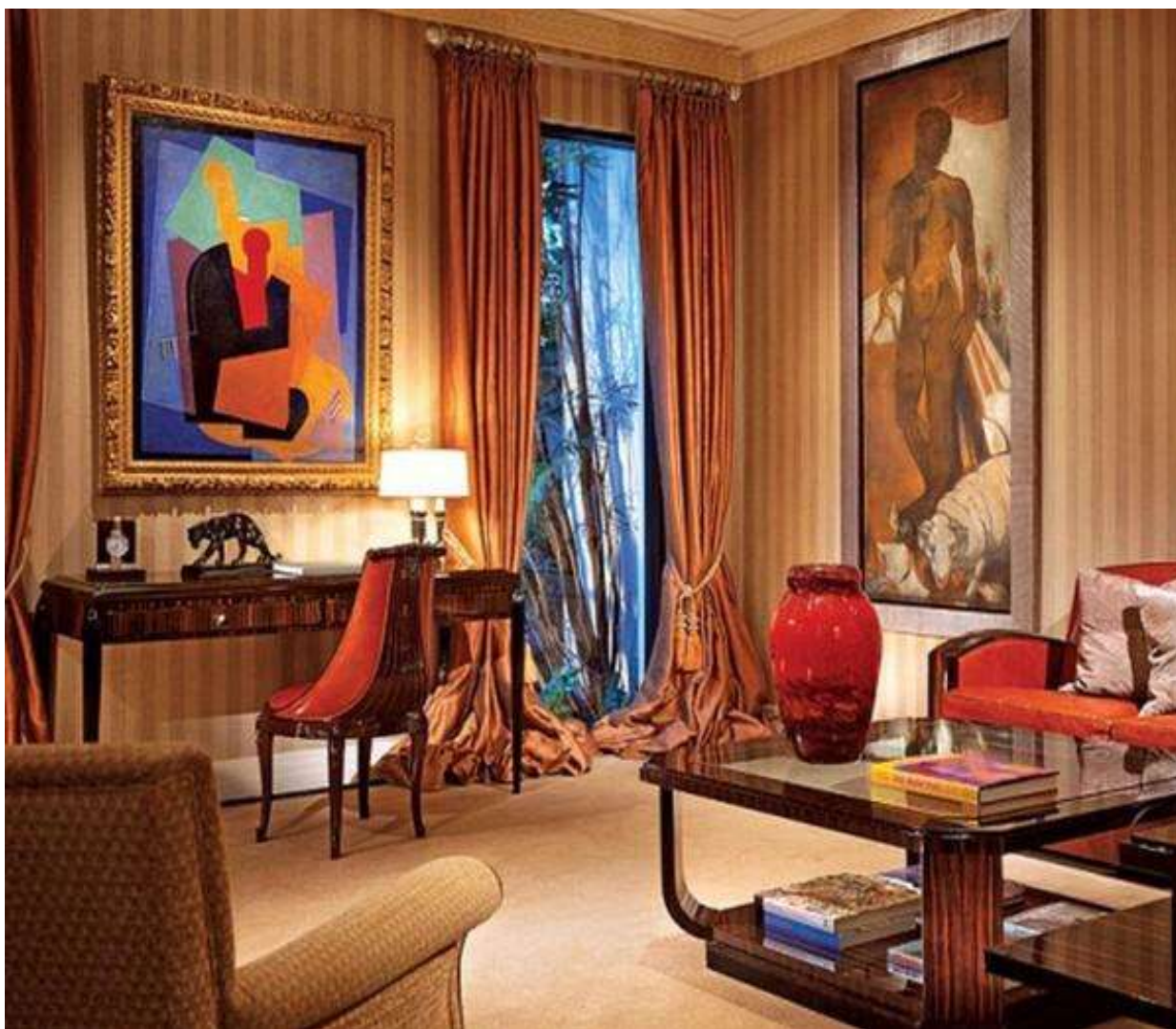

Dekor va aksessuarlar.

Hind uslubidagi yotgan xonaning ichki qismi tabiiy materiallardan mebeldan foydalanish bilan ajralib turadi. Shunday qilib, ichki makon uchun yotoq ham yog'och, ham shod elementlaridan foydalanishi mumkin. To'g'ridan-to'g'ri to'shak, yostiq va choyshablar tabiiy materiallardan - paxta, zig'ir yoki ipakdan tayyorlanishi kerak. Yotoq xonasida o'yma yog'ochdan tayyorlangan stol va katta yog'och shkaf bor. Bunday kabinalar ko'pincha oymalar va yorqin bezakli bezaklar bilan bezatilgan.

Hind tarzi asosiy e'tibor juda ko'p xona bezak emas, qanday qilib uning mebel va aksessuarlari ko'plab. Shunday qilib, yashash uchun dekorning asosiy elementi divan bo'lishi mumkin. Bu katta va mustahkam bo'lishi kerak, yog'och oyoqlari va qo'l dayamalaridan o'yilgan bo'lishi kerak. Ko'pincha, hind ichki qismida bezak mebellari ishlatiladi. Ushbu yo'nalishning yana bir o'ziga xos xususiyati qo'lda ishlangan dekorativ elementlarning mo'lligi. Bu idish shakllari hayvonlar yorqin bo'yalgan idish-tovoq yoki vases, mis yoki kumush, neft ulamo turli idishlar, to'qilgan yoki an'anaviy yorqin bezaklar bilan kichik tanasi ko'krak barcha turlari bo'lishi mumkin.

(Hind turar-joy interyeri)

Hint tarzi oshxona odatda boshqa xonalar bilan bir xil rangda ishlab chiqariladi. Oshxona stoli tabiiy yog'ochdan an'anaviy tarzda past bo'ladi. Alyuminiy bo'lib, yorqin mato bilan qoplangan qattiq ottomanlar foydalanish odatiy holdir. Idishlarga kelsak, u ko'pincha chinni, gil yoki metallidir.

(Hind jamoat binosi interyeri)

Yana bir muhim ahamiyatga ega bo'lgan xona hammomdir. Hammomning rang sxemasi yanada qulay va bo'ysundirilishi mumkin. Yuvarlak yoki oval hammom, bej, jigarrang yoki qum ranglarini ishlatish o'rinli bo'ladi. Xonaga har qanday g'ishtli savat yoki bambuk panjalari bilan to'ldirish mumkin.

Tugatish sifatida siz tosh yoki naqshli plitalardan foydalanishingiz mumkin.

Xulosa

Qadim zamonlardan Hind madaniyati diniy e'tiqodlarning to'g'ridan-to'g'ri ta'siri ostida bo'lgan.

San'atning asosiy yo'nalishlari me'morchilik, haykaltaroshlik va bezak san'ati edi. Bundan tashqari, ma'bad binosiga alohida e'tibor berildi, shahar arxitekturasini ikkinchi darajali edi.

Etnik turmushlardan Marokash va O'rta er dengizi bo'ylab turibdi. Hindlarni o'z ichiga olgan holda, ularning barchasida diniy an'analar va urf-odatlarini bir-biriga uyg'unlashtirib, etnik madaniyatning rivojlanishiga asoslanadi.

